

«ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΣΙΑΤΣΙΑΜΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΑΔΠ

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι ιδιαίτερη χαρά και τιμή να βρίσκομαι στην Κύπρο με την ευκαιρία της διεξαγωγής της Ημερίδας «Ένωση για τη Μεσόγειο και ευκαιρίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων», μια ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία για την οποία αξίζουν συγχαρητήρια στους διοργανωτές. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) και το Γραφείο Προγραμματισμού για την πρόσκληση να συμμετάσχω ως ομιλητής εκ μέρους του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών στις εργασίες της σημερινής ημερίδας.

Φίλες και Φίλοι,

Στις μέρες μας, γίνεται όλο και πιο φανερό ότι η αναπτυξιακή διπλωματία παίζει κυρίαρχο ρόλο σε ότι αφορά την ασφάλεια και την ευημερία των λαών. Η κοινωνία διατυπώνει πλέον συγκεκριμένες απαιτήσεις και περιμένει από τις επιχειρήσεις να αναλάβουν το ρόλο που τους αναλογεί στην υπόθεση της καταπολέμησης της φτώχειας.

Τα κίνητρα που υπάρχουν σήμερα για τη στροφή της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αγορές των αναπτυσσομένων κρατών γίνονται όλο και πιο ισχυρά καθώς,

πολλές επιχειρήσεις αναζητούν διέξοδο από τις κορεσμένες εγχώριες αγορές. Παράλληλα το θεσμικό πλαίσιο για την επιχειρηματικότητα στις αναπτυσσόμενες χώρες βελτιώνεται διαρκώς, ενώ οι τεχνολογίες επικοινωνιών και πληροφορικής διευκολύνουν τα σχετικά εγχειρήματα. Επιπλέον γίνεται όλο και πιο ευδιάκριτος ο δεσμός που συνδέει την αναπτυξιακή βοήθεια με τις επενδυτικές ευκαιρίες.

Όλο και περισσότεροι συμμερίζονται πλέον την πεποίθηση του Ian Johnson, αντιπροέδρου της Παγκόσμιας Τράπεζας, ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να βοηθήσουν την ανάπτυξη, όπως αντίστοιχα η ανάπτυξη μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις.

Το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω της αναπτυξιακής διπλωματίας, επιθυμεί να συμβάλλει, όχι μόνο στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών, αλλά και στη δυναμική προώθηση της εξωστρέφειας και ανάπτυξης συνεργασιών των επιχειρήσεων και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών.

Ο δυναμισμός που χαρακτηρίζει ιστορικά την επιχειρηματική δραστηριότητα στη λεκάνη της Μεσογείου, είναι ένα στοιχείο που συνηγορεί:

- αφενός μεν υπέρ της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης,
- αφετέρου δε υπέρ της πεποίθησης ότι όταν συμβαίνει κάτι σε αυτή τη γειτονιά, οι κυπριακές και οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν μπορούν να μένουν αμέτοχες.

Ειδικά στην περιοχή της Μεσογείου, παρουσιάζονται σημαντικές ευκαιρίες για τη συμμετοχή κυπριακών και ελληνικών επιχειρήσεων καθώς και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών σε αναπτυξιακές δράσεις χρηματοδοτούμενες από διεθνείς οργανισμούς.

Τι συμβαίνει λοιπόν στην περιοχή; Και με ποιο τρόπο σχετίζεται η Διαδικασία «Ένωση για τη Μεσόγειο» με τις επικείμενες χρηματοδοτικές ευκαιρίες στην περιοχή;

Στα ερωτήματα αυτά θα προσπαθήσω να απαντήσω με στοιχεία που φωτίζουν την πραγματική έκταση όσων λαμβάνουν χώρα στην περιοχή και το μέγεθος των ευκαιριών που παρουσιάζονται και αναμένεται να παρουσιαστούν στο εγγύς μέλλον.

Στις χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο κινητοποιούνται αυτή τη στιγμή χρηματοδοτικοί πόροι από διεθνείς πολυμερείς οργανισμούς οι οποίοι αντιστοιχούν σε επενδυτική δραστηριότητα της τάξης των 10.483.000,00€. Αναφέρομαι κατ' αρχήν στους πόρους που έχουν εγκριθεί για την ανάπτυξη των κρατών της Μεσογείου από διεθνείς πολυμερείς οργανισμούς.

Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει για την περίοδο 2007– 2010 6.926.000€. Η Παγκόσμια Τράπεζα μόνο για το 2007, ενέκρινε χρηματοδότηση ύψους 2.947.000.000€. Τέλος, τα Ηνωμένα Έθνη, διέθεσαν 610.000.000 € για την περίοδο 2007-2011.

Τα κύρια χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή είναι το European Neighborhood Policy Instrument (ENPI), και το Facility for Euro-Mediterranean Investment and Partnership (FEMIP).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υλοποιεί το ENPI μέσα από δύο διαδικασίες:

1. Την διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (calls for proposals) που αφορά στη συγχρηματοδότηση δράσεων, και
2. Την διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών (calls for tender) η οποία αφορά συγκεκριμένα στην προμήθεια αγαθών, στην εκτέλεση έργων καθώς και στην παροχή υπηρεσιών.

Πέραν της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων διαχειρίζεται το FEMIP μέσω του οποίου παρέχει στον ιδιωτικό τομέα, δανειοδότηση, συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο και τεχνική βοήθεια.

Ο δεύτερος μεγαλύτερος φορέας χρηματοδότησης είναι η Παγκόσμια Τράπεζα. Κύριοι τομείς χρηματοδότησης στην περιοχή είναι: ο Χρηματοοικονομικός τομέας, η Διοικητική Μεταρρύθμιση, η τομέας της Ενέργειας και των Μεταφορών.

Παράλληλα, το International Finance Corporation της Παγκόσμιας Τράπεζας - IFC - παρέχει επενδυτικά κίνητρα και τεχνική βοήθεια στον ιδιωτικό τομέα με τρόπο ανάλογο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Ο τρίτος μεγαλύτερος φορέας είναι τα Ηνωμένα Έθνη. Στην εν λόγω περιοχή δραστηριοποιείται το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, γνωστό ως UNDP, το οποίο διαχειρίζεται το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων πόρων του συστήματος του ΟΗΕ. Η κατανομή των πόρων του UNDP στην περιοχή αφορά κυρίως υπηρεσίες στον τομέα της Πληροφορικής, σε έργα υποδομής και σχετικές υπηρεσίες καθώς και σε Προμήθειες.

Καθένας από τους παραπάνω φορείς εφαρμόζει ένα συγκεκριμένο μοντέλο στον τρόπο που διαχειρίζεται τα project που χρηματοδοτεί. Επί του παρόντος, η πρακτική συγκλίνει στην αποκέντρωση της διαχείρισης σε επίπεδο λήπτριας χώρας, η οποία υπό την καθοδήγηση των διεθνών χρηματοδοτικών φορέων, υλοποιεί project στα πρότυπα διεθνών διαγωνιστικών διαδικασιών.

Για να δεισδύσει μια εταιρία στην «αναπτυξιακή αγορά» θα πρέπει να έχει έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση, να γνωρίζει σε βάθος τις διεθνείς διαγωνιστικές διαδικασίες, και τέλος να έχει κάνει γνωστή την τεχνογνωσία και την εμπειρία της στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς αναπτυξιακής συνεργασίας.

Φίλες και Φίλοι,

ακριβώς και για αυτό το λόγο, **συστάθηκε τον Ιούλιο του 2007 η Ειδική Γραμματεία Αξιοποίησης Διεθνών Προγραμμάτων** με απόφαση της Υπουργού Εξωτερικών, κυρίας Ντόρας

Μπακογιάννη. Ο κεντρικός στόχος της Ειδικής Γραμματείας είναι διπτός. Αφενός, στοχεύουμε στην μεγιστοποίηση της παραγωγικότητας του Υπουργείου των Εξωτερικών δια μέσω της περαιτέρω αξιοποίησης κοινοτικών κονδυλίων για τον εκσυγχρονισμό και τον οριζόντιο συντονισμό των υπηρεσιών μας. Αφετέρου, στην ευαισθητοποίηση των ελληνικών φορέων και επιχειρήσεων σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε προγράμματα χρηματοδοτήσεων, διεθνών αναπτυξιακών οργανισμών.

Ενδεικτικά σας αναφέρω ότι σε ετήσια βάση, οι διεθνείς αναπτυξιακοί οργανισμοί όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, η Υπηρεσία Εξωτερικής Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής -- EuropeAid -- και τα Ηνωμένα Έθνη, υλοποιούν προγράμματα σε τρίτες χώρες, των οποίων η χρηματοδότηση ανέρχεται σε ύψος 50 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Τα εν λόγω προγράμματα μεταφράζονται σε επιχειρηματικές και επιχειρησιακές ευκαιρίες τόσο για τον ελληνικό όσο και για τον κυπριακό ιδιωτικό τομέα με εξωστρεφή προσανατολισμό. Οι επιχειρηματικές και επιχειρησιακές αυτές ευκαιρίες, με προϋπόθεση τον κατάλληλο προσανατολισμό και καθοδήγηση από την Πολιτεία, μπορούν να οδηγήσουν στην αύξηση του κύκλου εργασιών και στην αναβάθμιση της διεθνούς αναγνωρισιμότητας στην περιοχή της Μεσογείου.

Ειδικότερα,

Στο πλαίσιο αυτό η Ειδική Γραμματεία Αξιοποίησης Διεθνών Προγραμμάτων, παρέχει μια συστηματική και ολοκληρωμένη προσέγγιση των χρηματοδοτικών και επενδυτικών προγραμμάτων στον αναπτυσσόμενο κόσμο, μέσα από συγκεκριμένες υπηρεσίες ενημέρωσης, κατάρτισης, προσανατολισμού και υποστήριξης.

Σε αυτή τη κατεύθυνση, στην Ειδική Γραμματεία δημιουργήσαμε τον δικτυακό τόπο **«Πύλη Διεθνών Χρηματοδοτήσεων»** (www.aidfunfing.gr) από τον οποίο μπορούν οι επιχειρήσεις σε Ελλάδα και Κύπρο να αντλούν πληροφόρηση για τις επικείμενες προκηρύξεις Διεθνών Οργανισμών, πολλές από τις οποίες αφορούν την **περιοχή της Μεσογείου** καθώς και να κάνετε χρήση του πλήθους εργαλείων και υπηρεσιών που έχουμε αναπτύξει, μετά την δωρεάν εγγραφή τους, ως χρήστες στην κεντρική σελίδα της Πύλης.

Επιπλέον, υπάρχουν ενημερωτικές καρτέλες που παρουσιάζουν σύντομα και περιεκτικά τους Διεθνείς φορείς χρηματοδότησης και τα προγράμματα τους, ενώ οι εγγεγραμμένοι χρήστες αποκτούν πρόσβαση στις υπηρεσίες δικτύωσης και εκπαίδευσης καθώς και στα χρηστικά εγχειρίδια μεθοδολογίας προσέγγισης, των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών. Ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο της Πύλης αποτελεί η Μηχανή Αναζήτησης Χρηματοδοτικών Ευκαιριών. Κάνοντας χρήση της Μηχανής, μπορεί κανείς να επιλέξει Χρηματοδοτικό Φορέα, Στάδιο, δηλαδή ανοικτές ή επικείμενες προκηρύξεις, Χώρα ή Περιοχή καθώς και

τον Κλάδο του ενδιαφέροντός του. Τα αποτελέσματα μιας αναζήτησης, εμφανίζουν τον τίτλο της προκήρυξης, τον φορέα, τον κωδικό της, την χώρα υλοποίησης, τον κλάδο, το στάδιο στο οποίο βρίσκεται αυτή τη στιγμή, τον προϋπολογισμό της, την τελευταία μεταβολή και τη λήξη της προθεσμίας της.

Σήμερα, η Μηχανή Αναζήτησης, εμφανίζει πάνω από 900 προκηρύξεις.

Ενδεικτικά σας παρουσιάζω ορισμένες από τις τρέχουσες προκηρύξεις, που αφορούν σε κοντινές μας χώρες, όπως η Αίγυπτος, με το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού των χρηματοδοτήσεων να ξεπερνά τα τρία δισεκατομμύρια δολάρια, το Μαρόκο και την Τυνησία, με χαμηλότερο συνολικό ύψος προϋπολογισμού για τα εκεί χρηματοδοτούμενα έργα, που όμως δίνει την ευκαιρία σε ευρύτερο φάσμα εταιριών να εμπλακεί στην διαδικασία διεκδίκησης χρηματοδοτικών ευκαιριών. Τα έργα αφορούν σε κατασκευές, ενέργεια, υγεία, εκπαίδευση, ανάπτυξη, υπηρεσίες, με λίγα λόγια καλύπτουν το μεγαλύτερο φάσμα των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Εν συντομία, σας ενημερώνω ότι το Γραφείο Υποστήριξης Διεθνών Προγραμμάτων παρέχει εκτός από υπηρεσίες ενημέρωσης και υπηρεσίες καθοδήγησης, δικτύωσης και εκπαίδευσης και βρίσκεται στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου που επιθυμεί να αναπτύξει δραστηριότητα στο πλαίσιο αυτής της αγοράς.

Εκτός από το early intelligence που παρέχει η Πύλη σχετικά με τα Προγράμματα της Europeaid και της Παγκόσμιας Τράπεζας,

προστέθηκαν πλέον και οι τρέχουσες ενεργές προκηρύξεις των Υπηρεσιών των Ηνωμένων Εθνών.

Για να υποστηρίξουμε με συστηματοποιημένο και αποτελεσματικό τρόπο τις υπηρεσίες που προσφέρει η Πύλη καθώς και το Γραφείο Υποστήριξης, ενεργοποιήσαμε το δίκτυο του Υπουργείου Εξωτερικών που περιλαμβάνει εκατόν σαράντα οκτώ (148) Πρεσβείες και πενήντα οκτώ (58) Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, ανά τον κόσμο. Το δίκτυο αυτό, δρα πλέον υποστηρικτικά, στην διαδικασία διεκδίκησης διεθνών συμβάσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα και στην προσπάθεια τους για ανεύρεση εταίρων για το σχηματισμό ισχυρών κοινοπραξιών.

Φίλες και Φίλοι,

Η Γαλλική πρόταση «Ένωση για τη Μεσόγειο» δημιουργεί την δυναμική για μια μεγαλύτερη και στενότερη συνεργασία στη Μεσόγειο της οποίας η επιτυχία θα εξαρτηθεί από το εύρος της συνεργασίας αυτής, και το ύψος της χρηματοδοτικής υποστήριξης που θα λάβει.

Σε κάθε περίπτωση, τα σημερινά project της Παγκόσμιας Τράπεζας, της Ε.Ε. και του ΟΗΕ μπορούν να αποτελέσουν τη γέφυρα για τα project που θα ξεδιπλωθούν από το Σχέδιο της Ένωσης για τη Μεσόγειο.

Η Ένωση για τη Μεσόγειο αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την ουσιαστική υποστήριξη της αναπτυξιακής τροχιάς των χωρών της άμεσης γειτονίας μας. Όπως ήδη

αναφέρθηκε, η Ένωση για τη Μεσόγειο στοχεύει στην επίτευξη οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, μέσω της υλοποίησης συγκεκριμένων προγραμμάτων με την εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα.

Συγκεκριμένα, η Ένωση για τη Μεσόγειο θα αναλάβει την εξεύρεση χρηματοδοτικών πόρων για την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων. Το αντικείμενο αυτών των προγραμμάτων αφορά στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Απορρύπανση της Μεσογείου
- Χερσαίοι και Θαλάσσιοι Διάδρομοι
- Πολιτική προστασία
- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας: Σχέδιο για την Αξιοποίηση της Ηλιακής Ενέργειας στη Μεσόγειο
- Ανώτατη Εκπαίδευση και Έρευνα, Ευρωμεσογειακό Πανεπιστήμιο
- Μεσογειακή Πρωτοβουλία Επιχειρηματικής Ανάπτυξης

Ειδικότερα, όσον αφορά στη χρηματοδότηση, η Ένωση για τη Μεσόγειο στοχεύει στην κινητοποίηση πρόσθετων χρηματοδοτικών πόρων για την περιοχή, πέραν αυτών που έχουν ήδη προβλεφθεί στο πλαίσιο των σε ισχύ προγραμμάτων για την περιοχή (δηλαδή του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης - ENPI).

Η προστιθέμενη αξία της Ένωσης για τη Μεσόγειο βρίσκεται στον υψηλό βαθμό συντονισμού των δωρητών, ώστε να προσελκύσει τους περισσότερους δυνατούς οικονομικούς πόρους μεταξύ άλλων από:

- τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και τις εισφορές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και όλων των εταίρων
- το Μηχανισμό Ευρωμεσογειακών Επενδύσεων και Εταιρικής Σχέσης (FEMIP)
- το Ταμείο Επενδυτικής Διευκόλυνσης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (NIF)
- διεθνείς και περιφερειακούς οικονομικούς οργανισμούς και δωρητές
- συνδρομές από άλλες χώρες

Σ' αυτό το πλαίσιο, το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών έχει δραστηριοποιηθεί για την ενημέρωση του Ελληνικού δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σχετικά με τις ευκαιρίες που παρουσιάζει αυτή η νέα πρωτοβουλία. Σε αυτήν την κατεύθυνση, διοργανώσαμε το Φεβρουάριο 2008 ενημερωτικό Φόρουμ και εγκαινιάσαμε μια ακόμα πρωτοβουλία με την δημιουργία της ηλεκτρονικής **Πύλης «Ένωση για τη Μεσόγειο»** (<http://aidfunding.mfa.gr/bpufm>).

Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται το πλαίσιο για μια δημόσια διαβούλευση με τους φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα της χώρας μας, με στόχο να λάβουμε τις προτάσεις τους για ιδέες έργων που θα χρηματοδοτηθούν από την νέα αυτή πρωτοβουλία.

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι η υποβολή μιας προτεινόμενης ιδέας έργου δεν ισοδυναμεί με την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης. Στην παρούσα φάση, οι ιδέες για έργα

που υποβάλλονται συγκεντρώνονται αποκλειστικά για την προετοιμασία της συμμετοχής των ελληνικών επιχειρήσεων και φορέων στην πρωτοβουλία της Ένωσης για τη Μεσόγειο.

Μέσω της ηλεκτρονικής αυτής διαβούλευσης, παρουσιάζονται οι ελληνικές προτάσεις, οι οποίες απαριθμούν οκτώ (8) αυτή τη στιγμή, προέρχονται από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, και αφορούν μεταξύ άλλων τους θαλάσσιους διαδρόμους στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, την ηλιακή ενέργεια, τη Μεσογειακή πρωτοβουλία για τα ύδατα, την κατασκευή ναυπηγείου αποσυναρμολόγησης πλοίων στην Αίγυπτο και την ίδρυση κέντρου Μελέτης Μεταφορών στην Ανατολική Μεσόγειο, πρόταση η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί εστιάζει στην καταγραφή, διερεύνηση και μελέτη των τάσεων στον τομέα των μεταφορών στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου στοχεύοντας να λειτουργήσει ως Παρατηρητήριο των εξελίξεων για τις μεταφορές στην περιοχή.

Επιπλέον, παρουσιάζονται και οι προτάσεις άλλων χωρών, όπως:

- Μία (1) κυπριακή πρόταση για τη Διαχείριση Υδάτων, η οποία περιλαμβάνει την ανάπτυξη μιας νέας μακροπρόθεσμης στρατηγικής για το νερό στην περιοχή
- Οι ιταλικές προτάσεις για την υλοποίηση έργων στους τομείς της Απορρύπανσης της Μεσογείου, των Χερσαίων και Θαλασσίων Διαδρόμων, της Πολιτικής Ασφάλειας (Civil Protection) και του Μεσογειακού Ηλιακού Σχεδίου, για το οποίο υπάρχει πρόταση να διαδραματίσει καίριο ρόλο το Mediterranean Renewable Energy Centre (MEDREC)

- Μία (1) γερμανική πρόταση για τη δημιουργία Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης για Τσουνάμι στη Μεσόγειο
- Μία (1) ολλανδική πρόταση που επίσης αφορά το Νερό και συγκεκριμένα την Ευρωμεσογειακή Πρωτοβουλία για το Νερό (Euro-Mediterranean Water Initiative - EMWI)
- Μία (1) τουρκική πρόταση για τη Βελτίωση των Θαλάσσιων Συνδέσεων, και
- Οι ιορδανικές προτάσεις για την προώθηση της χρήσης των τεχνολογιών

πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), μέσω της θεσμοθέτησης μιας Υπηρεσίας Σχεδιασμού της Μεσογειακής Σύγκλισης (Mediterranean Convergence Planning Agency/Regional Convergence Commission), μιας Περιφερειακής Υπηρεσίας για την Έρευνα (Regional Research Agency) και μιας θυγατρικής υπηρεσίας της Ευρωμεσογειακής Συνεργασίας για την προώθηση των -σχετικών με τις νέες τεχνολογίες- δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού στις χώρες της Μεσογείου.

Στο πλαίσιο αυτό, μέσα από την Πύλη «Ένωση για τη Μεσόγειο», οι καταθέτοντες τις προτάσεις τους (ιδέες έργων) έχουν τη δυνατότητα αναζήτησης εταίρων για το σχηματισμό διεθνών κοινοπραξιών.

Είχα την τιμή να συνοδεύσω την Υπουργό Εξωτερικών, κα. Ντόρα Μπακογιάννη, στις αρχές Νοεμβρίου στη Μασσαλία, στη Σύνοδο των 43 χωρών που απαρτίζουν την ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση. Κατά τη διάρκεια των εργασιών της Συνόδου των Υπουργών Εξωτερικών, ελήφθησαν αποφάσεις για το πώς θα λειτουργήσουμε, και πώς θα

μπορέσουμε να είμαστε αποτελεσματικοί, προωθώντας την από κοινού ανάληψη ευθυνών για τη Διαδικασία και εξασφαλίζοντας περισσότερο απτά οφέλη για τους πολίτες της περιοχής.

Ειδικότερα και αναφορικά με τη Διαδικασία και τρόπο λήψης των αποφάσεων για την επιλογή των προγραμμάτων, η Υπουργική Σύνοδος της Μασσαλίας ανέθεσε στους Υψηλούς Αξιωματούχους να καθορίσουν τα κριτήρια έγκρισης. Επίσης, **όρισε, περαιτέρω, τις αρχές, που θα πρέπει να διέπουν την προώθησή τους, προβλέποντας ότι αυτά θα πρέπει:**

- (α) να συνεισφέρουν στην σταθερότητα και ειρήνη στη περιοχή,
- (β) να λαμβάνουν υπόψη τους την αρχή της μεταβλητής γεωμετρίας,
- (γ) να μη θέτουν σε κίνδυνο τα έννομα συμφέροντα των εταίρων και
- (δ) όταν πρόκειται για την επέκταση των εν εξελίξει προγραμμάτων, να γίνονται σεβαστές οι αποφάσεις των εμπλεκομένων κρατών.

Παράλληλα, υιοθετήθηκε το πρόγραμμα εργασίας για το 2009, με συναντήσεις για τον επόμενο χρόνο που θα δίνουν έμφαση στην υλοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων περιφερειακού χαρακτήρα στις έξι προαναφερθείσες προτεραιότητες που υιοθετήθηκαν στη Σύνοδο του Παρισιού της 13^{ης} Ιουλίου 2008. **Στο πλαίσιο αυτό, πέραν της πολιτικής μας δέσμευσης, η Ελλάδα καλείται να παίξει κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση των προγραμμάτων αναλαμβάνοντας μια εκ των**

πέντε θέσεων Αναπληρωτή Γραμματέα στην Ένωση για τη Μεσόγειο.

Είναι σαφές ότι η δυναμική δραστηριοποίησή της Κύπρου και της Ελλάδας στις χώρες της Μεσογείου σήμερα σημαίνει σημαντικό πλεονέκτημα για το αύριο.

Επιχειρηματίες από την Κύπρο και την Ελλάδα,

Φίλες και φίλοι,

Όπως γίνεται αντιληπτό από αυτά που σας ανέφερα, η προσπάθειά μας να διευρύνουμε και να εμβαθύνουμε το έργο μας, είναι διαρκής και δυναμική. Εξαιρετικά δυναμικός είναι άλλωστε ο ίδιος ο τομέας της αναπτυξιακής συνεργασίας. Οι κυπριακές και ελληνικές επιχειρήσεις, καλούνται να αναδείξουν τον εξωστρεφή προσανατολισμό τους, προβάλλοντας την υψηλή ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών τους και διεκδικώντας με αυτόν τον τρόπο, στην περιοχή της Μεσογείου, μια ακόμη πιο ισχυρή παρουσία.

Σας ευχαριστώ πολύ.